

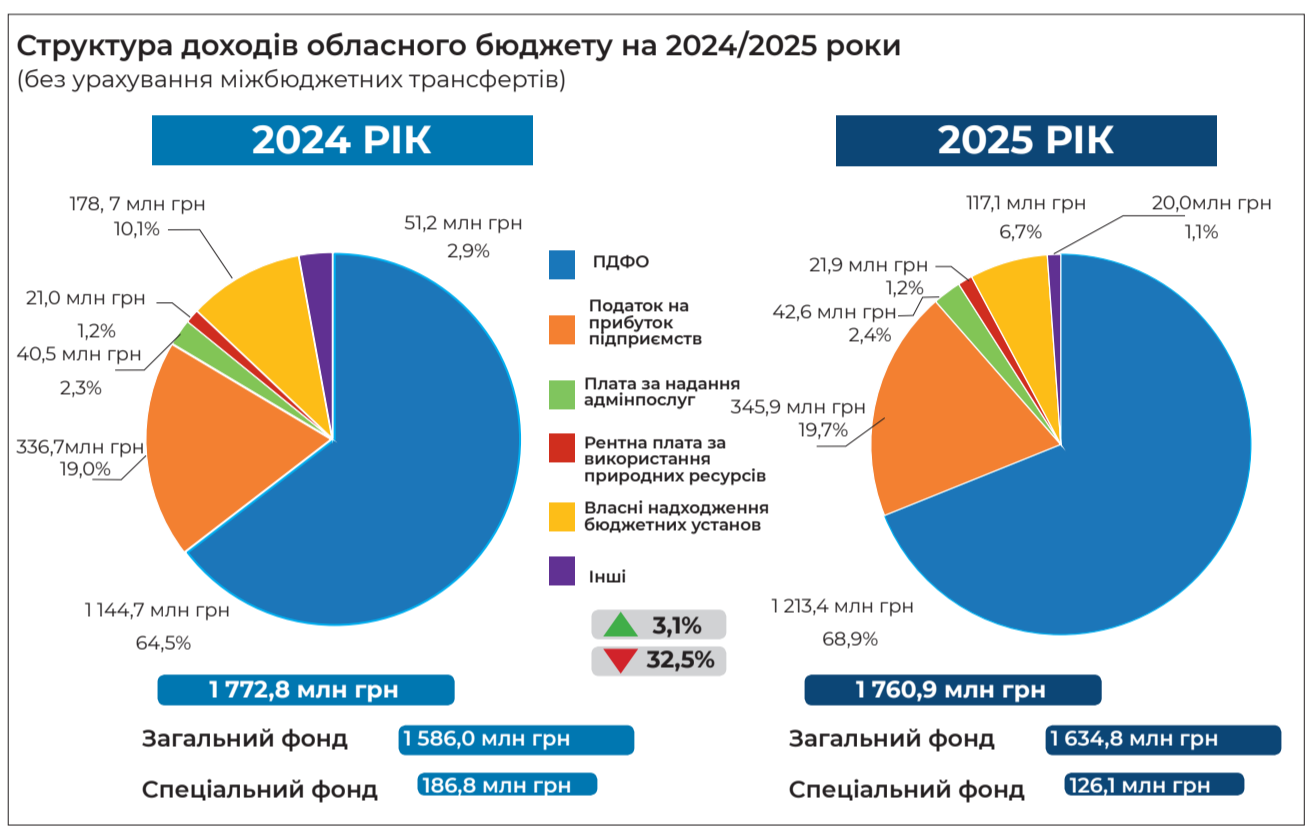
ВІСНИК ХУСТЩИНИ

№ 7
25 грудня 2024 року

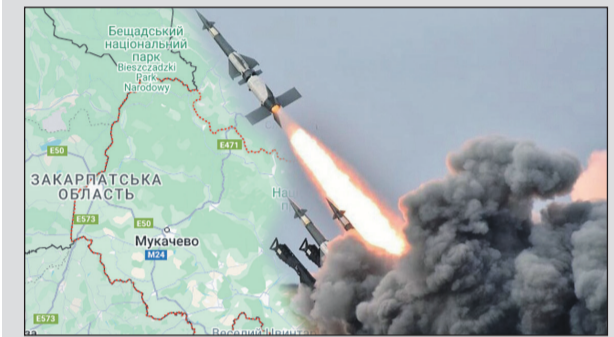

Бюджет Закарпаття на 2025 рік

Загальний кошторис становить 2 млрд 244 млн грн, що на 3,2% більше за показники минулого року. У головному фінансовому документі 167,5 мільйонів гривень передбачено на заходи, пов'язані з військовою агресією. Ще 35 мільйонів гривень передбачено в резервному фонді.

Війна за «мир»: чому почастишали удари держави-терориста по Закарпаттю

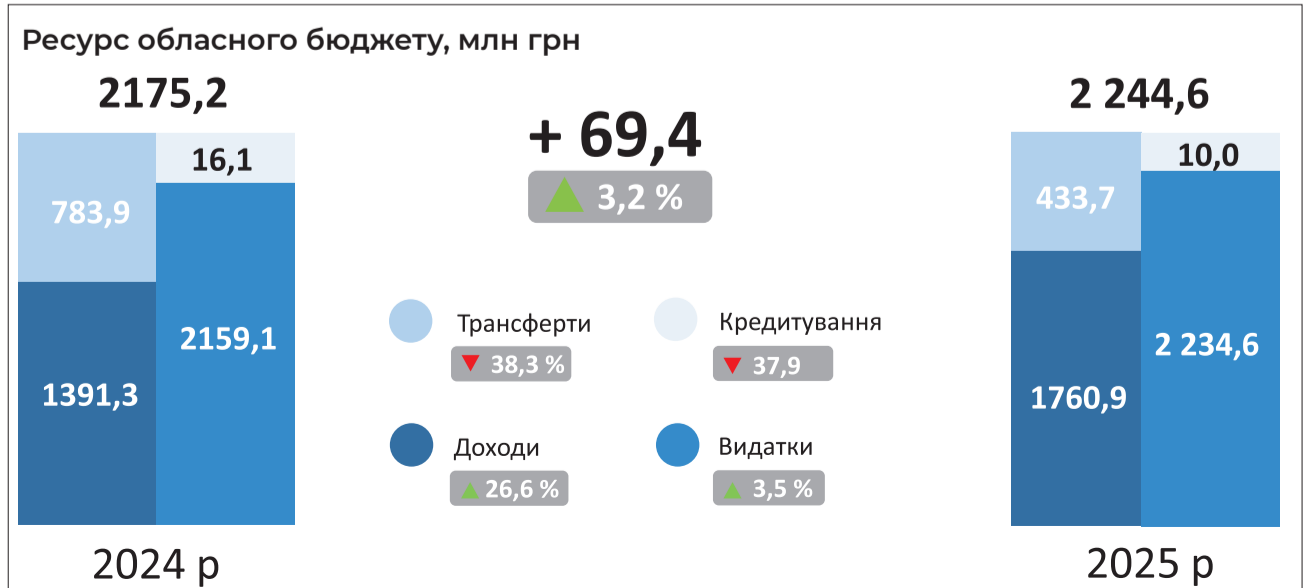
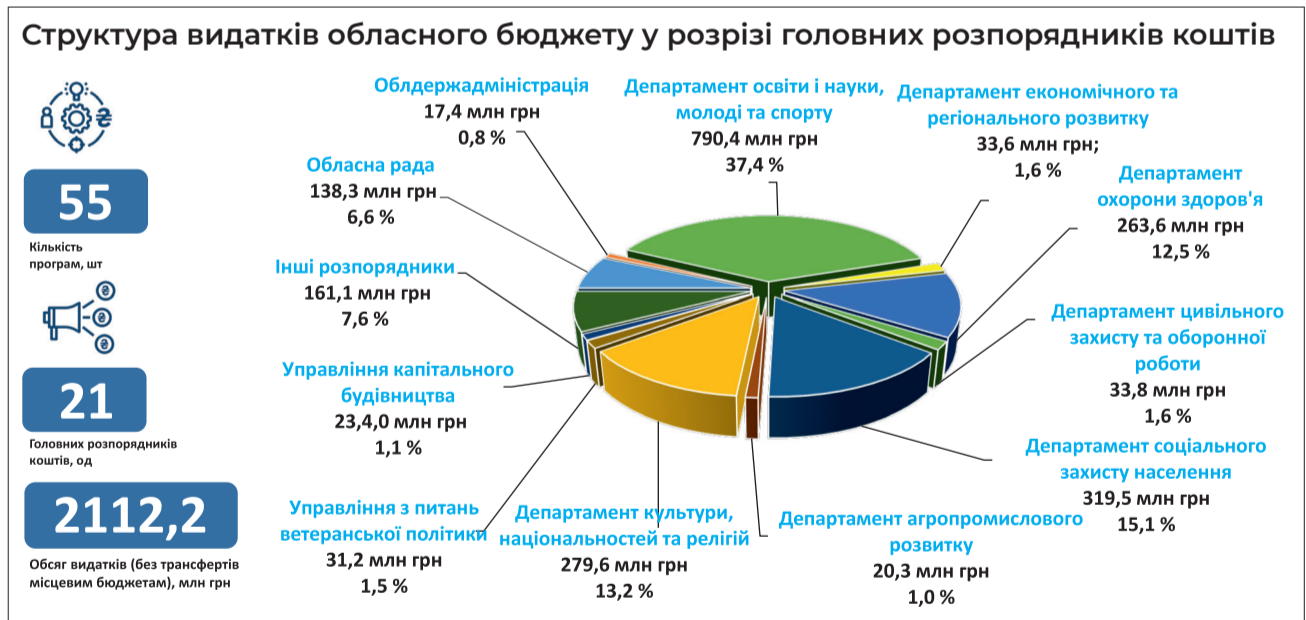

Стор. 3

Парад Миколайчиків пройшов вулицями Хуста

Стор. 4

Меблі-Ісак: Історія успіху та інновацій у виробництві меблів

Стор. 4

Освітня субвенція з державного бюджету передбачена на січень-серпень 2025 року

Бюджет 2025 Хустської міської територіальної громади прийнято!

На останній сесії року депутати Хустської міської ради ухвалили бюджет громади на 2025 рік. Це рішення визначає основні напрямки розвитку нашої громади та фінансові пріоритети на найближчий рік.

ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ БЮДЖЕТУ:

- Прогнозований обсяг доходів бюджету громади (без врахування трансфертів) складе 475 987,2 тис. грн, що на 15% більше порівняно з 2024 роком.
- Загальний обсяг видатків бюджету заплановано у розмірі 763 354,7 тис. грн, зокрема: Загальний фонд — 723 764,7 тис. грн; Спеціальний фонд — 39 590,0 тис. грн. З яких міжбюджетні трансферти складатимуть 287 667,5 тис. грн.

ФІНАНСУВАННЯ КЛЮЧОВИХ ГАЛУЗЕЙ (В ПОРІВНЯННІ З 2024 РОКОМ):

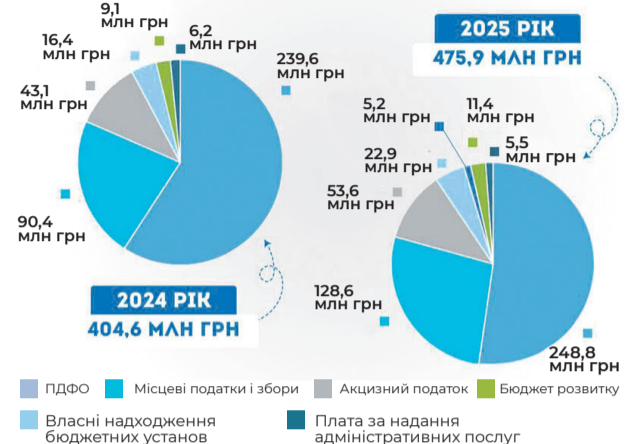
- Освіта: 280 615,3 тис. грн (на 11,8% більше, ніж у 2024 р.);
- Житлово-комунальне господарство: 48 996,4 тис. грн (збільшення на 62,2%);
- Охорона здоров'я: 30 229,8 тис. грн (на 22,3% більше);
- Соціальний захист та соціальне забезпечення: 35 011,8 тис. грн (збільшення на 56,4%);
- Культура та мистецтво: 19 225,8 тис. грн (на 24,9% більше);
- Фізична культура та спорт: 14 115,7 тис. грн (збільшення на 54,2%).

«Рік, що минає, був насиченим і непростим. Проте завдяки спільним зусиллям вдалося реалізувати низку важливих проектів. У 2025 році громада планує працювати ще інтенсивніше, реалізуючи нові завдання на благо мешканців. Дякуємо платникам податків, які забезпечують фінансову стабільність громади, а також нашим військовим, що захищають Україну й дають змогу розвивати громаду», – коментує Дмитро Білецький

БЮДЖЕТ-2025 ХУСТСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТГ

СТРУКТУРА ДОХОДІВ БЮДЖЕТУ 2024/2025 РОКИ (БЕЗ ВРАХУВАННЯ БАЗОВОЇ ДОТАЦІЇ, СУБВЕНЦІЇ)

ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ВИДАТКІВ БЮДЖЕТУ ХУСТСЬКОЇ ТГ НА 2025 РІК

СТРУКТУРА ВИДАТКІВ БЮДЖЕТУ ХУСТСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТГ

Галузь	2024	2025
ОСВІТА	250,8 МЛН ГРН	280,6 МЛН ГРН
ЖКГ	30,2 МЛН ГРН	48,9 МЛН ГРН
ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я	24,7 МЛН ГРН	30,2 МЛН ГРН
СОЦЗАХИСТ	22,3 МЛН ГРН	35,0 МЛН ГРН
КУЛЬТУРА	15,3 МЛН ГРН	19,2 МЛН ГРН
СПОРТ	9,1 МЛН ГРН	14,1 МЛН ГРН

Підсумки року: Вадим Митрович представив звіт управління соціального захисту за 2024 рік

Станом на 1 грудня 2024 року на обліку в управлінні перебувають одержувачі державних соціальних допомог, надбавок, компенсаційних виплат, що призначені відповідно до Законів України:

- «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» – отримали **2400 осіб**, в сім'ях яких виховуються та проживають діти;
- «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям» – отримали **198 осіб** з малозабезпечених родин, які проживають в Україні та з поважних причин мають середньомісячний дохід, менший від прожиткового мінімуму;
- «Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю» – отримали **1380 осіб** з інвалідністю з дитинства I, II, III групи та діти з інвалідністю віком до 18 років;
- «Про психіатричну допомогу» – **161 особа**;
- «Про охорону дитинства» – **660 осіб**, які виховуються у багатодітних сім'ях;
- «Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю» – **1712 осіб**, які є дітьми померлого годувальника або досягли віку 65 років і не мають права на пенсію, або є особами з інвалідністю і не мають права на пенсію по інвалідності, або державну допомогу у зв'язку з інвалідністю;

«Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» – **229 осіб**.

Окрім того, **417** особам призначено грошову компенсацію вартості одноразової натуральної допомоги «паунок малюка». Також на обліку в управлінні перебувають **4970** внутрішньо переміщених осіб, з них **579** уповноваженим представникам сімей призначено та щомісяця виплачується допомога на проживання.

Управлінням щомісяця виплачуються державні соціальні виплати з державного бюджету **6740** одержувачам, всього за 12 місяців нараховано та виплачено мешканцям Хустської територіальної громади державних соціаль-

417 особам призначено грошову компенсацію вартості одноразової натуральної допомоги «паунок малюка».

На обліку в управлінні перебувають **4970** внутрішньо переміщених осіб, з них **579** уповноваженим представникам сімей призначено та щомісяця виплачується допомога на проживання.

них допомог, надбавок, компенсаційних виплат на суму **178 904 633 грн**.

У грудні 2024 року спеціалістами управління в стилі терміни була проведена робота щодо виконання завдання Уряду по реалізації постанови Кабінету Міністрів

Спеціалістами управління протягом 2024 року було прийнято:

- **2721** заяв на призначення всіх видів державних соціальних допомог.
- **556** заяв на призначення пільг та субсидій на оплату житлово-комунальних послуг, придбання твердого палива та скрапленого газу.

З місцевого бюджету було виплачено:

- **1,977 300 грн** – 775 особам, для підтримки соціально-незахищених верств населення
- **1,939 000 грн** – для сімей загиблих військовослужбовців
- **1,860 000 грн** – 66 особам, пораненим військовослужбовцям чи тим, які були звільнені з військової служби

України від 26.11.2024 року № 1341 «Деякі питання підтримки окремих категорій осіб для проходження зимового періоду 2024/25 року «Тепла зима». Завдяки злагодженій роботі спеціалістів всіх відділів управління діти з числа малозабезпечених сімей, ВПО та інваліди I групи з числа ВПО отримають по **6500 грн**.

Спеціалістами управління протягом 2024 року було прийнято:

- **2721** заяв на призначення всіх видів державних соціальних допомог.
- **556** заяв на призначення пільг та субсидій на оплату житлово-комунальних послуг, придбання твердого палива та скрапленого газу.
- Разом з тим, з місцевого бюджету було виплачено:
 - **1,977 300 грн** – 775 особам, для підтримки соціально-незахищених верств населення.
 - **1,939 000 грн** – для сімей загиблих військовослужбовців.
 - **1,860 000 грн** – 66 особам, пораненим військовослужбовцям чи тим, які були звільнені з військової служби.

«Рік, що минає, став випробуванням для багатьох мешканців громади, проте соціальна підтримка залишається пріоритетом роботи управління. Завдяки злагодженій роботі спеціалістів вдалося забезпечити своєчасну допомогу тим, хто її потребує», – зазначив керівник управління соціального захисту населення **Вадим Митрович**.

Тетяна ТАКОВА: про нововведення, підтримку ветеранів та інші важливі напрямки роботи

Хустський центр первинної медико-санітарної допомоги обслуговує понад 77 тисяч мешканців Хустської та Горинчівської громад, забезпечуючи не лише первинну медичну допомогу, а й широке коло послуг, включаючи профілактику, діагностику та вакцинацію. **Тетяна Такова**, керівниця Хустського центру первинної медико-санітарної допомоги, розповідає про нововведення, що розширюють можливість надання медичних послуг, а також про підтримку ветеранів та інші важливі напрямки роботи закладу в умовах змін, викликаних війною та реформами.

– Які головні завдання виконує Хустський центр первинної медико-санітарної допомоги?

– Основне завдання нашого Центру – надання первинної медичної допомоги в рамках чинного законодавства. Ми забезпечуємо медичне обслуговування мешканців двох громад: Хустської територіальної громади та Горинчівської територіальної громади. У роботі керуємося, зокрема, наказом №504 Міністерства охорони здоров'я, який визначає спектр послуг, що мають надаватися на первинному рівні. Це не лише лікування, а й профілактика, діагностика, вакцинація, скерування пацієнтів до вузьких спеціалістів у разі потреби.

– Як змінилися послуги Центру за останні роки? Чи є якісь нововведення?

– Кардинальних змін у послугах немає, але ми працюємо над їх розширенням. Нещодавно закупили нове обладнання для лаборатор-

них досліджень. Плануємо забезпечити можливість проводити біохімічні аналізи – це дуже важливо, особливо для пацієнтів, які потребують оперативної допомоги. Таким чином, менше людей доведеться направляти до лікарень вторинного рівня.

– Скільки людей обслуговує Хустський центр первинної медико-санітарної допомоги і яка структура закладу?

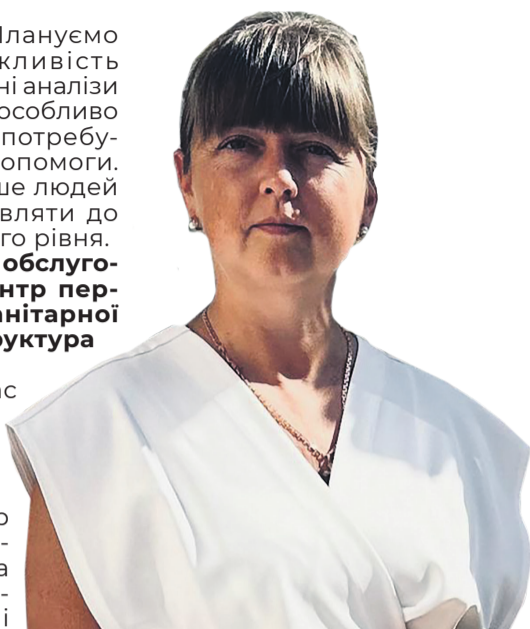
– На сьогодні у нас укладено 77,5 тисяч декларацій. Центр об'єднує 20 амбулаторій. У середньому лікар приймає 15-20 пацієнтів на день, хоча це число може коліватися. У пікові дні приймаємо до 30 осіб. Наразі особливо увагу приділяємо вакцинації, зокрема від дифтерії та правця. Проводимо об'їзди підприємств, а також працюємо з учнями професійно-технічних закладів.

– Які медичні послуги сьогодні найбільш затребовані?

– Серед найбільш популярних послуг – функціональна діагностика (зокрема ЕКГ), лабораторні дослідження, виписка рецептів за програмою «Доступні ліки», а також направлення до спеціалізованих медичних закладів. Профілактичні огляди та оформлення листків непрацездатності також залишаються актуальними.

– Як війна вплинула на роботу Хустського центру первинної медико-санітарної допомоги?

– Війна суттєво змінила нашу роботу. Спочатку частина медичних пра-

цівників виїхала за кордон, і не всі повернулися. Це призвело до неформальної оптимізації персоналу. Ті, хто залишився, працюють у дуже напруженому режимі, нерідко понаднормово. Крім того, значно зросла частка адміністративної роботи – внесення даних до медичних систем, звітність. З перебоями в електропостачанні це завдання ускладнюється.

– Чи проводяться тренінги, навчання для підвищення кваліфікації медпрацівників?

– Навчання відбувається безперервно. Лікарі та медичні сестри проходять курси й вебінари, здобувають сертифікати, необхідні для контракування в НСЗУ. Зараз акцент на навчанні з ментального здоров'я, а також на роботі з пацієнтами, які потребують особливого догляду.

– Чи існують у вашому закладі спеціальні програми або пільгові послуги для ветеранів?

– Так, для ветеранів діють спеціальні програми, зокрема програма часткового відшкодування витрат на медичні послуги та лікарські засоби. Ветерани мають право отримати ліки або медичні послуги відповідно до переліку, який затверджений на місцевому рівні.

Однак важливо зазначити, що для того, щоб скористатися цією програмою, ветерани повинні звернутися до нас, надати медичні документи, щоб бути зареєстрованими в нашій системі. Це необхідно для того, щоб визначити, які саме лікарські засоби потрібні, і яка їхня вартість, адже відповідно до цих даних ми подаємо клопотання до міської ради щодо фінансування цієї програми.

На жаль, зараз кількість ветеранів, які звертаються за медичною допомогою, не є великою, оскільки багато з них не знають про таку можливість. Але якщо є потреба, ми готові надавати допомогу і покривати медичні витрати. Крім того, в нашій програмі часткового відшкодування також включені інші категорії населення, зокрема пацієнти з онкологією, муковісцидозом, хворі, які проходять гемодіаліз.

– А що з протезуванням чи іншими специфічними потребами ветеранів?

– Ветерани, які втратили кінцівки, можуть отримати ортези, засоби пересування та інше необхідне обладнання через програму, яка діє в районі. Ми активно співпрацюємо з ветеранським простором, щоб надавати

їм необхідну інформацію та підтримку.

– Чи відчуваєте конкуренцію з боку приватних медичних закладів?

– Конкуренція є, але вона не критична. Ми відчули певний відтік пацієнтів, коли деякі громади вийшли зі складу нашого обслуговування. Також приватні лікарі-ФОПі інколи перетягують пацієнтів. Але ми надаємо ширший спектр послуг, і багато людей все одно звертаються до нас за лабораторними дослідженнями чи іншою допомогою.

– Які плани розвитку Хустського центру первинної медико-санітарної допомоги на найближчі роки?

– Ми вже працюємо над створенням умов для надання паліативної допомоги. Закупуємо обладнання для інфузійної терапії, оновлюємо електрокардіографи. Окремий напрям – ремонт приміщень і закупівля нового інвентарю. Ми також плануємо впровадити платні послуги для підприємств та осіб, які не є задекларованими в нашій громаді. Це дозволить залучити додаткові кошти для підтримки закладу.

– Що ви хотіли б донести до громади?

– По-перше, ми хочемо, щоб люди знали про свої права та можливості. Наприклад, ветерани можуть отримати безкоштовну стоматологічну допомогу чи протезування, але не всі звертаються за цими послугами через неознаність. По-друге, ми закликаємо кожного бути відповідальним за своє здоров'я: своєчасно проходити профілактичні огляди, вакцинуватися, не відкладати звернення до лікаря.

Війна за «Мир»: чому почастишали удари держави-терориста по Закарпаттю

Росіяни не випадково вже двічі упродовж останнього місяця атакували енергетичну систему області, яка тісно пов'язана з сусідами з ЄС та НАТО.

Донедавна Закарпаття було максимально спокійним і тихим тиловим регіоном воюючої держави. Максимальна віддаленість нашої області від лінії фронту створювала ілюзію, що війна десь далеко. Але, на жаль, про війну не дають забути поховання наших героїв та ті герої, які втратили на війні здоров'я. А протягом крайнього місяця дуже чітко про війну нагадали і російські ракетні атаки.

З інтервалом у три тижні область двічі стала мішенню російської агресії. За неповні три роки повномасштабного вторгнення 13 грудня відбулася загалом третя ракетна атака на Закарпаття. Ці удари, на перший погляд, здаються хаотичними. Однак це лише на перший погляд. Насправді ж кацапи через нас починають, фактично, атакувати ЄС та НАТО...

ПЕРШЕ ПОПЕРЕДЖЕННЯ

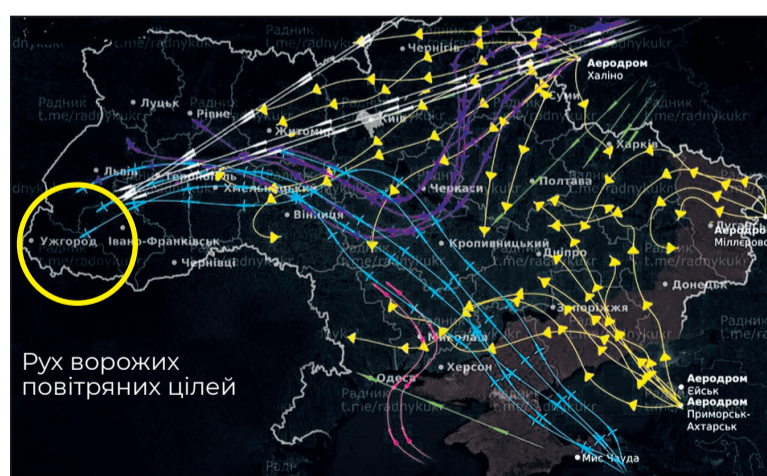
Першим дзвінком того, що жодного мирного регіону

в Україні немає і що РФ не зупиняє близькість кордонів НАТО був удар по Воловцю у травні 2022 року.

Тоді перша російська ракета прилетіла на Закарпаття. Рашисти влучили у залізничну підстанцію поблизу селища Воловець. Потужний вибух розніс вікна будівель у радіусі 500 метрів, уламки пошкодили автомобілі, і здавалося, що навіть найвіддаленіші від фронту регіони більше не можуть почуватися безпечно. Цей удар мав на меті підірвати логістику: бо Воловець є одним з тих воріт, через які проходять вантажі та пасажирські потоки з Європи до інших регіонів України. Ракети стали чітким сигналом, що РФ має свої очі й вуха навіть у далекому від війни тилу України. Але це був лише початок...

ВІЙНА ЗА «МИР»

Після понад двох з половиною років, протягом яких Бог і ППО милували Закарпаття від схожих ударів, РФ знову передала нам ракетний «привіт». Так 17 листопада мішенню стала підстанція «Мир» у Мукачівській громаді, що розташована досить близько до угорського кордону.

Ця підстанція – важливий енергетичний вузол, через який Україна постачає електроенергію в ЄС. У час війни цей об'єкт забезпечує також реверс електрики з Угорщини, Словаччини та Румунії до України.

І логічно, що така географія ударів продиктована бажанням завдати економічної шкоди не лише Україні, а й країнам НАТО та ЄС, які підтримують нас у війні. Офіційно підтвердив таку атаку тоді голова ради Української асоціації відновлювальної енергетики **Станіслав Ігнат'єв**, на якого посилалися українські

ЗМІ. Він, власне, першим у ефірі телеканалу «Київ24» розповів про закарпатський «Мир»...

У тій самій атаці українська протиповітряна оборона збила дві ракети: одну неподалік Мукачєва, іншу – біля Ключарок. Якби не робота ППО, руйнування могли бути ще більшими, а наслідки могли відчуті навіть жителі сусідніх угорських сіл.

ДОТРИЧІ

І от буквально нещодавно 13 грудня 2024 року російські війська втретє завдали

удару по Закарпаттю. Цього разу знову мішенню була підстанція «Мир». Дві ракети були успішно знищені силами ППО, однак спроба атакувати наш «Мир» вкотре підкреслює стратегічну важливість цього об'єкта для російських планів. Під час зимових місяців такі атаки можуть призвести до масштабних відключень електроенергії не лише в Україні, але й у прикордонних регіонах Європи.

Тобто останні ракетні удари свідчать про те, що Путін не зупиниться навіть перед ризиком завдати шкоди країнам НАТО. Атаки на Закарпаття у максимальній близькості до кордонів альянсу – яскраве цьому свідчення. Це політичний тиск на Європу, демонстрація сили та спроба зупинити європейську підтримку, створити хаос та підкреслити вразливість сусідніх країн.

Ще одна мета кремлівського карлика – підштовхнути Україну до переговорів на умовах агресора. Ця атака вчоргове показує, що війна в Україні вже вийшла за межі України...

Але підстанція «Мир», яка стала головною мішенню російських атак у регіоні, є водночас і символом майбутнього миру і нашої єдності з Європою. І, очевидно, що українським силам протиповітряної оборони за мирне небо мають завдячувати не тільки закарпатці, а й мешканці сусідніх країн Європейського Союзу і того ж НАТО.

Меблі-Ісак: Історія успіху та інновацій у виробництві меблів

Коли двоє братів – Ісак Богдан і Ярослав – вирішили започаткувати власну справу у 2001 році, вони не тільки відчували потребу у створенні меблів європейської якості, але й поставили перед собою амбітну мету – розвинути виробництво на високому рівні. Сьогодні підприємство «Меблі-Ісак» є одним із лідерів меблевої галузі в Закарпатті та успішно працює на міжнародних ринках.

ВІД СТОЛЯРНИХ ВИРОБІВ ДО ІННОВАЦІЙНИХ МЕБЛІВ

Історія «Меблі-Ісак» розпочалася в 2001 році, коли брати об'єдналися для розвитку меблевого виробництва. Спочатку їхня діяльність була спрямована на виготовлення столярних виробів, а згодом вони розширили виробництво і зосередилися на виготовленні меблів. Однак справжній прорив у розвитку компанії стався у 2007 році, коли брати придбали виробничі приміщення, що дозволило значно розширити масштаби діяльності.

«Ми почали працювати в основному над магазинами, а потім поступово перейшли на виготовлення кухонь. Розширення виробництва та постійне оновлення обладнання дозволили нам створити потужний бренд, який сьогодні відомий не лише в Україні, але й за її межами», – розповідає один із співзасновників, **Богдан Ісак**.

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПІДХІД І ЯКІСТЬ ПРОДУКЦІЇ

Відомою особливістю компанії є індивідуальний підхід до кожного клієнта. «Ми не виготовляємо серійні меблі, а створюємо кожен продукт під замовлення, враховуючи особливості приміщення та побажання наших клієнтів», – зазначає **Богдан Ісак**. Це дозволяє виготовляти меблі, які ідеально підходять для кожного конкретного інтер'єру, будь то кухня, прихожа, ванна кімната чи дитяча.

Особливу увагу компанія приділяє виготовленню кухонь, які стали одними з най-

більш популярних замовлень серед клієнтів. Вони відрізняються стильним дизайном, функціональністю та високою якістю виконання, що робить їх незамінними у сучасному інтер'єрі.

Використовуючи лише матеріали від світових лідерів меблевої фурнітури та інноваційне обладнання, компанія забезпечує високу якість своєї продукції.

ВІД УКРАЇНИ ДО МІЖНАРОДНОГО РИНКУ

За роки своєї діяльності компанія не лише налагодила серійне виробництво меблів, але й вийшла на міжнародні

ринки. З 2018 року «Меблі-Ісак» розпочали експорт продукції до Чехії, Словаччини та інших країн Європи. Окрім того, нещодавно підприємство відправило замовлення до США.

ДВОПОВЕРХОВИЙ ШОУРУМ

Нещодавно «Меблі-Ісак» відкрили новий двоповерховий шоурум, де представлені не лише меблі власного виробництва, а й продукція відомих українських брендів, таких як «Blanche», «Mood», «Arbre», «Frankof», «Mebus». Це дозволяє клієнтам порівнювати різні варіанти меблів та вибирати оптимальні рішення для свого інтер'єру в одному місці.

ВІД ІДЕЇ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ

Процес роботи над кожним замовленням розпочинається зі зняття розмірів приміщення дизайнером компанії. Клієнти можуть замовити візуалізацію проекту, яка потім проходить через етапи прорахунку вартості та розробки технічних карт на виробництві. Завершується процес монтажем меблів у клієнта вдома, що здійснюють дві бригади монтажників.

«Ми працюємо не лише по Україні, а й здійснюємо проекти в інших країнах», – розповідає **Богдан Ісак**.

ЧАСИ ВІЙНИ

Як і багато українських компаній, «Меблі-Ісак» відчули на собі вплив війни. «Я

думаю, що немає жодного українця, який би не відчув на собі вплив війни. Два наші працівники пішли воювати, і ми змогли організувати для них машину для потреб армії. Війна змінила нас усіх, але ми не зупиняємося і продовжуємо працювати. Ми активно підтримуємо волонтерів і всіляко долучаємося до допомоги. Це випробування для нас, і ми працюємо, незважаючи на всі труднощі, адже це також частина нашої боротьби», – зазначає співзасновник компанії **Богдан Ісак**.

ПЛАНИ НА МАЙБУТНЄ

Незважаючи на всі труднощі, підприємство не зупиняється на досягнутому. Нещодавно було відкрито двоповерховий шоурум, в якому представлені меблі шести потужних виробників з України. Крім того, компанія продовжує працювати над розширенням своїх виробничих потужностей та дилерської мережі. Меблі «Ісак» мають салони-магазини в містах: Ужгород, Виноградів та Хуст, що ще більше збільшує їх доступність для клієнтів.

«Наші плани – це постійне вдосконалення. Ми не стоїмо на місці, навіть у часи, коли важко», – підсумовує **Богдан Ісак**.

ПОРАДИ ДЛЯ ТИХ, ХТО ЗАМОВЛЯЄ МЕБЛІ НА ЗАМОВЛЕННЯ

Для тих, хто вперше замовляє меблі на замовлення, **Богдан Ісак** дає просту пораду: «Почніть з проекту та кошторису. Це допоможе вам зрозуміти, який бюджет вам потрібен, і чи відповідають ціни вашим можливостям. І не бійтеся звертатися – ми завжди готові допомогти в розробці індивідуального проекту».

Очільник Закарпаття вручив сертифікати на житло ветеранам війни

Сьогодні голова Закарпатської ОВА **Мирослав Білецький** вручив сертифікати на отримання житла 54 родинам ветеранів війни. Для цих потреб область отримала 106,6 млн грн з державного бюджету.

«Дбати про наших захисників та їхніх рідних – безумовний пріоритет і один із найважливіших пунктів Плану внутрішньої стійкості, представленого Президентом України – «Політики Героїв», – зауважив очільник краю.

Сертифікати на придбання житла отримали 29 родин з Ужгородщини, 16 – з Мукачівщини, 4 – з Берегівщини, 3 – з Хустщини, 2 – з Рахівщини.

Після одержання коштів родини полеглих, осіб, що

отримали інвалідність 1-ої і 2-ої груп внаслідок війни, та ветеранів з-поміж ВПО самостійно оберуть житло. Воно може бути як із первинного, так і з вторинного ринку.

Як зазначив **Мирослав Білецький**, рідний дім – це не просто будинок, це дуже важлива частина нас самих. І на тлі війни цінність дому відчувається особливо гостро.

«Сьогоднішній захід передусім про підтримку наших воїнів, ветеранів, з іншого боку – для когось ми наближаємо мить увійти в омріяний дім», – зазначив **голова ОВА**.

Мирослав Білецький висловив вдячність Президенту України, Уряду та всім причетним за підтримку та співпрацю. Адже Герої – передусім. Тому забезпечити гідне житло, якісне лікування та реабілітацію, турботу про ветеранів і їхні родини – головне завдання для керівництва держави і краю.

Закарпатська ОВА

Парад Миколайчиків пройшов вулицями Хуста

13 грудня до Хуста завітав 30-й за ліком парад Миколайчиків, який започаткований ще у 1996 році та щорічно проходить на Закарпатті з нагоди Дня Святого Миколая.

Цей захід має добру мету, адже Миколайчики збирають донати для підтримки Збройних сил України. Про це пише Управління культури, молоді і спорту Хустської міської ради.

Учасниками заходу стали кілька десятків студентів

навчальних закладів Закарпаття, які у святковому червоному вбранні пройшли вулицями нашого міста, даруючи перехожим цукерки, мандаринки та танцюючи під музику на центральній площі разом з усіма охочими.

Містяни ж радо зустріли юних чудотворців, доєдналися до параду, а ще загадували бажання, бо вірять в чудо. Біля головної ялинки міста на майдані Незалежності Миколайчики водили хоровод разом з усіма бажаними.

БІЛЕЦЬКИЙ: Запуск потягів до двох європейських столиць – ще один крок до інтеграції України в ЄС

Два нових міжнародних маршрути поєднали українські міста із європейськими столицями.

Потяги «Київ – Братислава» та «Київ – Будапешт» із зупинками на Закарпатті вирушили у свою першу поїздку. Про це повідомив голова Закарпатської ОВА **Мирослав Білецький**.

Завдяки спільним зусиллям урядів та залізничників двох країн узгоджено пересадковий маршрут рейсу до столиці Словачької Республіки: поїзд відправлятиметься о 19:57 з Києва, до станції Чоп прибуватиме о 07:50. Тут відбудеться пересадка, а відправлення – о 09:59.

«Потяг з'єднає Київ, Львів, Мукачеву з Братиславою, Кошице та іншими великими містами. Для зручності пасажирів два квитки купити можна в один клік у мобільному застосунку та на офіційному сайті Укрзалізниця», – прокоментував **Мирослав Білецький**.

У свій перший рейс вирушив і потяг *Київ – Будапешт «Transcarpathia»* із зупинками у Львові, Славську, Мукачеві, Чопі, Захоні, Ньиредьгазі, Дебрецені. Потяг з Києва відправлятиметься о 10:16, у Будапешт прибуватиме о 06:00.

«Це дуже довгоочікуваний та затребуваний маршрут, особливо у період новоріч-

но-різдвяних свят. Вже у перші дні продажу пасажирів купили майже 2000 квитків на цей поїзд.

Запуск цього маршруту дозволяє інтегрувати транспортну систему нашої країни в європейську, модерні-

зувати її, покращити сервіс», – зауважив очільник краю.

Також, за словами голови ОВА, триває робота з партнерами і профільним міністерством над запуском залізничного маршруту, що поєднає Берегове та Будапешт. А наступного року завершиться будівництво вузької колії до Ужгорода.

Карпатський біосферний заповідник та нацпарки – унікальні природні території краю

1. КАРПАТСЬКИЙ БІОСФЕРНИЙ ЗАПОВІДНИК

Карпатський біосферний заповідник – одна з найбільших та найвідоміших установ природно-заповідного фонду в Україні. Розташований у межах Рахівського, Тячівського, Хустського та Берегівського районів Закарпатської області та складається з 8 територіально ізольованих масивів. У Карпатському біосферному заповіднику – все ландшафтне і біологічне різноманіття Українських Карпат: від передгір'я до субальпійських та альпійських лук (180-2061 м над рівнем моря). Найвища вершина України гора Говерла, (2061 м над рівнем моря), легендарні Близниці, високогірні озера, географічний Центр Європи, Долина нарцисів, всесвітньо відомі букові праліси, найбільша карстова печера Українських Карпат Романія (Дружба) – це лише частина унікальних принад Карпатського біосферного заповідника. Найвисокогірніше озеро України Бребенескул розташовалося в улоговині вершин Гутин-Томнатик (2016 м н.р.м.) та Бребенескул (2035 м н.р.м.) на Чорногірському хребті. Скидають свої кришталеві чисті води зі флішових скель гірські водоспади Труфанець, Ялинський, Лихий.

Карпатський біосферний заповідник входить до світової мережі біосферних резерватів ЮНЕСКО. А букові праліси Карпат – перший природний об'єкт України, що у 2007 році був внесений до списку Світової природної спадщини ЮНЕСКО. Майже 90 відсотків території заповідника – переважно праліси. Тут охороняється понад тисяча видів вищих судинних рослин, 64 види ссавців, 173 види птахів, 9 видів плазунів, 13 земноводних, 23 види риб, понад 10000 видів безхребетних тварин. Охороняються популяції ведмеда, рисі, вовка та інших лісових звірів. Найкраще збе-

режені карпатські екосистеми, які слугують домівкою для багатьох рідкісних і зникаючих видів рослин і тварин. У заповіднику зустрічаються 64 види рослин і 72 види тварин, занесених до Червоної книги Міжнародного союзу охорони природи і України, а також до Європейського Червоного списку. Тисячі туристів відкривають для себе неповторну красу гармонійного співіснування у природі. Звісно, так, щоб не зашкодити природі, дозволені стежками.

2. НАЦІОНАЛЬНИЙ ПРИРОДНИЙ ПАРК «СИНЕВИР»

Народження національного природного парку «Синеvir» пов'язане з унікальним за своєю красою гірським озером під небесами з одноіменною назвою. Національний природний парк «Синеvir» створений у 1989 році. Загальна площа парку – 43081,8 га. Парк вдало розташований в самісньому серці Українських Карпат. Серед особливо цінного біологічного різноманіття тут виявлено 160 видів рослин й тварин Червоної книги України (2024 р.). Територія парку є міграційним коридором та осередком проживання великих карпатських хижаків, таких як бурий ведмідь, вовк, рись. Найвідомішим у національному парку є озеро Синеvir – одне із семи природних чудес України. Це найбільше озеро природного походження в Українських Карпатах. Озеро Синеvir – це чарівна природа, національний символ Українських Карпат та візитівка Закарпаття. Воно є невеликим, але найбільшим в Українських Карпатах. Знаходиться на висоті 989 м над рівнем моря, утворилося 10-11 тис. років тому в післяльодовиковий період, глибина – від 10 до 22 метрів. Озеро розкинулось серед ялинового лісу та живиться трьома гірськими потічками і підземними водами. Не менш

красивим куточком парку є невеликий водоспад в урочищі Рабачинка під назвою Білий Звір.

У 2011 р. тут було створено реабілітаційний центр бурих ведмедів, де здійснюється реабілітація звірів цього виду, які зазнали жорстокого поводження у неволі. У 2017 році в урочищі Квасовець біля с. Колочава відкрито реабілітаційний центр хижих птахів «Сапсан», завдяки якому пройшли реабілітацію та повернулися на волю 30 птахів. У 2024 році створено новий реабілітаційний центр оленя благородного, козулі європейської та рисі євразійської «Квасовець».

3. УЖАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПРИРОДНИЙ ПАРК

Створений у 1999 році, Ужанський національний природний парк є невід'ємною складовою першого у світі трилатерального польсько-словацько-українського Міжнародного біосферного резервату «Східні Карпати», який включено до Світової мережі біосферних резерватів ЮНЕСКО. Парк розкинувся на прикордонні з Польщею та Словаччиною і є членом Європейської федерації природно-заповідних територій «Європарк». Його загальна площа – 39159 га у верхів'ях р. Уж на північний схід до Ужочького перевалу (889 м н.р.м.). Ідея створення парку має майже вікову історію. У 1908 році під впливом учених, екологів та краєзнавців на території сучасного парку для охорони природних багатств було створено резервати «Стужиця», площею 331,8 га, і «Тиха», площею 14,9 га.

Найбільші вершини Ужанського парку (із Заходу на Схід) – Стінка (1092 м), Кременець (1214 м), Мала Равка (1303 м), Канчова (1111 м), Черемха (1133 м), Велика Семенівка (1091 м), Розсипанець (1107 м), Кінчик (1251 м), Ополонок

(1133 м). Найвища вершина на території парку – гора Кінчик Буковський (1251 м). Вона знаходиться на українсько-польському кордоні в північно-східній частині парку. Гора Кременець (1221 м) – на її вершині сходяться кордони трьох країн (України, Польщі, Словаччини), а схили вкриті буковими пралісами, які включені в перелік Світової спадщини ЮНЕСКО.

На території парку зустрічається до 900 видів вищих судинних рослин, понад 300 лишайників, 143 мохоподібних, 58 видів грибів та 164 види водоростей. До Червоного списку Закарпаття занесено 31 вид судинних рослин. 52 види вищих рослин, 5 видів водоростей та 21 вид лишайників включено до Червоної книги України, чотири види – до Міжнародного Червоного списку. На території парку зростають понад 200 видів цінних лікарських рослин, а 43 види включено до Червоної книги України. Також на території парку зустрічається 519 видів тварин, з яких 65 занесено до Червоної книги України, а 27 видів – до Європейського Червоного списку. Активно розвивається зелений туризм, вживаються заходи для відкриття піших транскордонних переходів з Польщею та Словаччиною, відновлено 17 давніх туристичних маршрутів, створено 7 нових екологічних стежок. У гірських селах збереглися традиційні побут, ремесла, культура, кухня. У зимовий період для любителів гірськолижного відпочинку відчиняє двері гірськолижний курорт «Красія».

4. НАЦІОНАЛЬНИЙ ПРИРОДНИЙ ПАРК «ЗАЧАРОВАНИЙ КРАЙ»

Національний природний парк «Зачарований край» створений у 2009 році на території Хустського району Закарпатської області. Загальна площа – 6101 га. Основний

вид діяльності – збереження, відтворення та ефективне використання типових та унікальних природних комплексів Східних Карпат, що мають важливе природоохоронне, естетичне, наукове, освітнє, рекреаційне та оздоровче значення. Ліси займають 87,5% паркової території. 160 видів рослин й тварин занесено до Червоної книги України. На території геологічного заказника Національного природного парку «Зачарований край» «Зачарована долина» мешкає 1500 видів тварин, з яких до Червоної книги України занесено 38 видів. Серед рідкісних тварин тут водяться карпатський благородний олень, сарна, бурий ведмідь, свиня дика, борсук, рись, лісовий кіт.

Тут розташована більша частина водозбірної території річки Боржава – однієї з приток Тиси (найбільшої річки Закарпаття). Значні площі займають водно-болотні угіддя, сфагнове болото «Чорне Багно», де зростають рідкісні рослини, багате біологічне різноманіття, збереглися внесені до Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО букові праліси, в результаті водно-повітряних ерозій виникли оригінальні кам'яні утвори, висотою до 100 м.

«Зачарований край» – дійсно чарівне, сповнене позитивної енергетики місце. Тут збереглися і букові праліси, вік яких майже 180 років, вони не зазнали істотного втручання людини. У переліку «Буків праліси і давні ліси Карпат та інших регіонів Європи» Україна представлена 9-ма класстерами, два з яких – у національному природному парку «Зачарований край», а саме Іршавка – 93,94 га та Великий Діл – 1164,16 га. Фауна пралісів є типовою для Українських Карпат. Тут можна побачити козуль, кабанів, зайців, лисиць. Часто зустрічається саламандра плямиста – червонокнижний вид. Науковці парку фіксували kota лісового, вовка

Горінчівська громада виграла проєкт, який сприятиме розвитку місцевої культурної спадщини та туризму

Горінчівська громада стала переможцем важливого проєкту «Виявлення можливостей використання спадщини для економічного розвитку малих громад», що має на меті збереження та ефективне використання її багатой культурної, історичної та природної спадщини. Проєктом заплановано створення нових можливостей для розвитку туризму, залучення інвестицій та підтримки місцевого бізнесу.

«У рамках проєкту громада отримає підтримку у створенні плану (місцевої цільової програми) інтерпретації культурної та природної спадщини з практичними рекомендаціями щодо розвитку туристичних продуктів», інформує **Горінчівська сільська територіальна громада**.

Горінчівська громада багата на унікальні культурні ресурси, що включають традиції казкарства, народні ремесла, старовинні звичаї та промислову спадщину, зокрема Тербле-Ріцьку ГЕС. Крім того, природна спадщина громади, яка включає карпатський ландшафт та численні екологічно чисті зони, є важливим магнітом для туристів. Однак багато з цих ресурсів досі залишаються недостатньо дослідженими та не оптимально використовуються через відсутність інфраструктури та належного управління.

Проєкт націлений на зміни та реалізацію комплексу заходів, що передбачають:

Розвиток інфраструктури для покращення доступу до культурних та природних

об'єктів громади. Це включатиме створення інформаційних табличок, туристичних маршрутів, а також модернізацію місць для відпочинку відвідувачів.

Підтримку та популяризацію місцевих традицій: збереження традицій казкарства, розвитку народних ремесел і мистецьких ініціатив.

Створення нових робочих місць у сфері туризму, які сприятимуть економічному розвитку громади.

Підвищення обізнаності про місцеву спадщину серед мешканців громади та гостей через онлайн-ресурси, медіакампанії та організацію заходів.

Очікувані результати: Завдяки реалізації цього проєкту, Горінчівська громада прагне стати більш доступною та привабливою для туристів, а також планує отримати нові економічні можли-

вості. Водночас важливими є й соціальні зміни – розвиток культури та підтримка місцевих традицій, збереження природних ресурсів та створення нових робочих місць для мешканців громади.

Цей проєкт відкриває нові перспективи для розвитку громади та створення позитивного іміджу як «краю казкарів» та важливого туристичного напрямку в Закарпатті.

Проєкт реалізовується ГО «Агентство з розвитку приватної ініціативи» в рамках проєкту «Виявлення можливостей використання спадщини для економічного розвитку малих громад», та став можливий завдяки Агентству США з міжнародного розвитку (USAID) та щирій підтримці американського народу через Проєкт USAID «ГОВЕРЛА».

В Колочавській громаді стартує реалізація грантового проєкту «Разом за безпеку на транскордонній території»

У рамках реалізації проєкту заплановано створення Центру безпеки громадян, мета якого – цілодобове реагування на запит про екстрену допомогу. Для цього заплановано будівництво одноповерхової модульної будівлі Центру безпеки у центрі села Колочава, забезпечення його необхідним обладнанням.

«Згідно з проєктом буде закуплено обладнання для ремонту автомобілів, медичне обладнання, спецтехніку: агрегат для пакування піску, станція для гасіння лісових пожеж, екскаватор, рятувально-медичний автомобіль та різні засоби для гасіння», інформує **Колочавська територіальна громада**.

Головною метою проєкту є забезпечення захисту населення і території Колочавської громади від пожеж та надзвичайних ситуацій, профілактична та просвітницька діяльність, спрямована на попередження правопорушень і надзвичайних ситуацій, підготовка населення до кризових ситуацій шляхом створення Центру безпеки громадян.

Як зазначив сільський голова **Василь Худинець**, такий Центр безпеки є критично важливим для гірської громади, адже територія Колочавської громади, яка віддалена від великих центрів, розкидана на кілометри між горами, в громаді багато житлових будин-

ків розташовані на пагорбах, біля лісу, куди неможливо доїхати пожежним машинам. У гірській громаді часто виникають пожежі від блискавок, паводки, вітрові шквали тощо. Місцевість відвідують численні туристи, які часто блукають в горах чи зазнають травм, потрапляють а аварії з автомобілями. Створення Центру безпеки дозволить надавати допомогу людям у різних надзвичайних ситуаціях та у різних важкодоступних місцях громади.

Проєкт реалізується Колочавською сільською радою у партнерстві: головний бенефіціар – Гміна Сельдце (Польща), партнери – Добро-вільна пожежна частина в с. Ковнаціська (Польща), місто Гарволін (Польща), виконавчий комітет Бродівської міської ради (Львівська область), Асоціація органів місцевого самоврядування «Єврорегіон Карпати Україна – Карпатська агенція регіонального розвитку» (м.Львів) за фінансової підтримки Європейського Союзу у рамках програми транскордонного співробітництва «Interreg NEXT Польща – Україна 2021-2027».

У Міжгірському професійному коледжі створили Центр психологічної служби

Цей крок спрямований на підвищення якості підтримки здобувачів освіти, забезпечення комфортних умов для надання психологічних консультацій та покращення освітнього процесу.

З теплими словами подяки виступила психолог Центру Таміла Козак, яка акцентувала увагу на важливості надання психологічної підтримки та створенні комфортного середовища для всіх. Висловила глибоку вдячність Василю Юрійовичу за внесок у створення Центру та майстрам виробничого навчання: Івану Касинцю, Петру Гурзану, Юрію Бедринцю, Василю Фурдю, Олександрю Медуличу.

Також із промовою виступила голова Ради учнівського самоврядування Ірина Шекета, підкресливши, що відкриття Центру сприятиме

вирішенню актуальних проблем учнів та їхньому гармонійному розвитку. Вона подякувала адміністрації коледжу та всім, хто долучився до створення цього важливого простору.

Урочиста атмосфера заходу підкреслила значущість події для всіх учасників ос-

вітнього процесу закладу. Створення такого простору є надзвичайно важливим, адже воно сприятиме формуванню довірчої атмосфери, допоможе вчасно реагувати на виклики, з якими стикаються підлітки, та позитивно впливатиме на їх гармонійний розвиток.

Іршавська міська лікарня отримала нове обладнання

Національна Асамблея людей з інвалідністю України (НАІУ) передала Іршавській міській лікарні реабілітаційне обладнання. Про це повідомляють в **Іршавській міській раді**.

Керівник лікарні **Сергій Караслай** розповів, що амбулаторна реабілітація лікарні, яка діє віднедавна, отримала реабілітаційний парамобіль із статично-динамічним модулем, тренажер і реабілітаційний стіл з електричним регулюванням висоти. А також різноманітні ходунки, ортези, наколінники, милиці, крісло колісне, стілець для людей з інвалідністю. Вартість наданого обладнання складає понад 320 тис. гривень. Медичний терапевт **Віктор**

Магурський продемонстрував все це чудове та так потрібне для людей обладнання.

Ця ініціатива проводиться Національною Асамблеєю людей з інвалідністю України в рамках проєкту «Інклюзивні реабілітаційні послуги» зі створення доступного середовища для людей з інвалідністю та маломобільних груп та став можливим завдяки Агентству США з міжнародного розвитку (USAID) та щирій підтримці американського народу через HOVERLA / проєкт USAID в Україні.

Експерти НАІУ провели дослідження стану доступності медзакладу. В результаті Іршавська лікарня отримала висновки та рекомендації щодо усунення бар'єрів.

Перспектива створення енергоостровів в Україні: порятунок від блекаутів чи неефективна інвестиція в умовах воєнного часу?

У зв'язку з повномасштабним вторгненням росії в Україну, суспільство зіткнулося з проблемою масових відключень електроенергії внаслідок пошкодження державою-агресором українських об'єктів енергетичної інфраструктури. За підрахунками «Укренерго», лише з жовтня 2022 по березень 2023 року росіяни завдали близько 1200 ударів по енергетичній інфраструктурі України. Незважаючи на тимчасове «затишшя в атаках на енергетику» наявна необхідність встановлювати графіки відключення світла, як-от на Закарпатті станом на грудень 2024 року запроваджено 6 графіків відключення світла, кожен з яких передбачає 3-4 години без світла щоденно. З огляду на нагальність потреби у пошуку ефективного рішення відповідної проблеми пропонуємо розглянути ідею створення на території нашої держави енергетичних островів, які б сприяли відновленню балансу електроенергії в електромережі за умови збоїв, зумовлених ракетними обстрілами.

Для визначення ефективності побудови енергоостровів з метою вирішення проблеми блекаутів, в першу чергу необхідно розглянути національний і міжнародний досвід впровадження відповідної технології та сформулювати комплексне визначення поняття «енергоострів».

В Україні до 24 лютого 2022 року діяв єдиний енергетичний об'єкт, котрий не було приєднано до загальної мережі, а саме Бурштинська теплова електростанція. Її часто називали енергоостровом попри те, що ТЕС не зовсім відповідала цьому визначенню.

Справа у тому, що на початку 2000-х років перед державою постало питання приєднання до загальноєвропейської мережі операторів передачі електроенергії (ENTSO-E) – адже раніше українська, а також інші системи пострадянських держав функціонували паралельно із російською, через що у випадку надзвичайних ситуацій вони мали б значну залежність від РФ у вказаному питанні. Тому в 2003 році Бурштинська ТЕС, яка забезпечувала споживачів Закарпатської, а також частково Львівської та Івано-Франківської областей, була приєднана до континентальної мережі ENTSO-E. Вона стала єдиною частиною української енергетики, що діяла незалежно від загальної системи. В подальшому саме через неї планувалась під'єднати всю національну мережу до європейської, тому цей «енергоострів» одразу створювався як тимчасовий. Йому вдалося виконати свою функцію, адже з початком повномасштабного вторгнення ТЕС була приєднана до енергетики України, а вже 16 березня 2022 року держава стала частиною ENTSO-E.

Втім, попри свою ефективність (оскільки основну мету створення було вивраджено), Бурштинський досвід не може бути прикладом для подальшого будівництва енергоостровів з наступних причин:

1. Цей об'єкт не відповідає поняттю енергоострова, він був більшою мірою зв'язком

енергетики України та континентальної Європи;

2. ТЕС одразу планувалась як тимчасово незалежна від національної системи станція, яка згодом буде під'єднана до останньої.

Класичне розуміння енергоострова у міжнародній практиці значно відрізняється від концепції Бурштинського енергоострова. Яскравим прикладом штучного енергетичного острова є данський проєкт, що передбачає використання енергії від навколишніх вітряних електростанцій і передачу її на материк у формі постійного струму високої напруги, або шляхом перетворення електроенергії у водень, який можна транспортувати через трубопроводи до берега.

Виходячи із вищезазначеного, статус штучних енергетичних островів у міжнародній сфері визначається через:

а) розуміння самого поняття «острова», як окремої ділянки землі, що регулюється морським правом;

б) Директив ЄС (про які йтиметься далі), які застосовуються до діяльності, пов'язаної з будівництвом штучних островів, їх експлуатацією; та Директиви ЄС у сфері енергетичного права, кінцева мета яких полягає у забезпеченні прозорості й ефективності енергетичного ринку, захисті інтересів споживачів і створенні умови для сталого розвитку штучних островів у цій галузі;

в) національних актів держав, які закріплюють чіткі положення щодо регулювання процесу створення енергоостровів, їх експлуатації, механізми дії, у відповідності до міжнародного права.

Конвенція ООН з морського права встановлює міжнародну правову основу щодо використання моря та споруд у ньому. Стаття 56 цієї Конвенції визначає, що прибережна держава має суверенні права на дослідження та експлуатацію природних ресурсів (включаючи енергетичні ресурси). Стаття 60 передбачає, що «прибережна держава має виключне право будувати, дозволяти та регулювати будівництво, експлуатацію та використання (а) штучних островів; (б) установок та споруди для цілей, передбачених у статті 56, та для інших економічних цілей». Терміни «штучний острів», «установки та споруди» мають ключове значення у наведеній статті, але проблема полягає у тому, що ніякого їхнього термінологічного закріплення немає. Поняття острова, як природнього об'єкта, прописане у статті 121 Конвенції: «an island is a naturally formed area of land, surrounded by water, which is above water at high tide». Тому, аналогічно, виходить, що штучний острів буде визначено як «створена людиною ділянка суші, оточена водою, яка знаходиться над водою під час припливу.

На рівні Європейського Союзу правове регулювання здійснюється через кілька ключових директив:

1. Директива (ЄС) 2019/944

Документ стосується управління енергетичним сектором та передбачає кілька важливих аспектів. По-перше, системним операторам забороняється володіти або керувати генеруючими потужностями, що сприяє прозорості та запобігає монополізації ринку. По-друге,

необхідно забезпечити рівні умови для всіх учасників ринку щодо використання електричних мереж та інфраструктурних об'єктів. По-третє, нові генеруючі потужності мають проходити процедуру авторизації, яка визначає правила володіння та експлуатації. По-четверте, для штучних енергоостровів потрібні окремі ліцензії на будівництво як самого острова, так і енергетичної інфраструктури, що його оточує.

2. Директива 2014/89/EU про морське просторове планування

Документ встановлює рамки для сталого розвитку морської економіки та вимає від держав

розробити процес морського просторового планування, враховуючи взаємодію між морською та сухопутною зонами.

3. Директива 2011/92/EU

Документ передбачає комплексну оцінку проєктів, включаючи штучні енергоострови, для врахування потенційних наслідків на навколишнє середовище.

Отже, на основі викладеного, можна зробити висновок, що енергоострів – це штучно створена інфраструктурна система, призначена для генерації, акумуляції, трансформації та розподілу електроенергії, яка забезпечує оптимізацію процесів енергетичного балансування та підвищення ефективності використання джерел енергії.

Та в контексті цього постає нова проблема, а саме ключова проблема відновлюваної генерації – нестабільність виробництва. Вирішальне значення для сонячно-вітрової генерації має зберігання. Сховища необхідні для збалансування, коли вітрові та сонячні електростанції виробляють більше відновлюваної електроенергії, ніж може обробити розподільча мережа, або коли через брак сонця чи вітру виробляється занадто мало енергії.

У цьому контексті є досить цікавий досвід Китаю, оскільки він є лідером глобальної трансформації енергетики не лише через масштаби, а через системний підхід до зберігання та балансування електроенергії. Для вирішення проблеми нестабільності виробництва у Китаї є три взаємопов'язані стратегії.

По-перше, величезні інвестиції в акумуляторні технології. У 2023-2024 роках Китай вклав 11 мільярдів доларів у мережеві накопичувачі. Країна виробляє настільки багато літій-іонних батарей, що може забезпечити світовий попит, автоматично знижуючи їхню вартість. Та ціна все-таки є досить високою, через що більшість країн, ще не готові до використання цього

методу зберігання енергії в промислових масштабах.

По-друге, унікальні технологічні рішення, як-от маховикові накопичувачі – інноваційна технологія, яка являє собою зберігання електроенергії, що базується на принципі перетворення електричної енергії в кінетичну через обертання ротора. Принцип роботи простий: електрика розганяє маховик до надвисоких швидкостей, перетворюючись на механічну енергію обертання. Під час потреби в електриці процес відбувається у зворотному напрямку – кінетична енергія перетворюється назад на електричну. Проєкт у

ключовим питанням проєкту оцінки можливості створення енергоостровів на території нашої держави залишається доцільність впровадження новітніх технологій в умовах постійного ризику. Відповідно до статистичних даних, ТЕС у 2024 році зазнали втричі більше ушкоджень внаслідок ракетних ударів країною-агресором, аніж за період 2022-2023 років. Водночас, також спостерігається втричі зростання кількості атак на гідроелектростанції та греблі. Через значні пошкодження об'єктів магістральної електромережі НЕК «Укренерго», міністр енергетики Герман Галущенко повідомив, що певне генерування обладнання не може працювати на повну потужність. Нещодавня дронева атака, що відбулася на Тернопільщині, пошкодила мережі НЕК «Укренерго», внаслідок чого були введені мережеві обмеження, задіяно роботу об'єктів критичної інфраструктури, але при цьому без світла залишилося приблизно 95 тис. населення. Беручи до уваги наведені дані, фактично, запровадження нового енергоострову стає «червоною лінією» на карті, яка постійно перебуває у стані підвищеної небезпеки ракетного удару. Варто зазначити, що під ризиком перебуватиме не лише сам об'єкт, а й працівники, які будуть налагоджувати процеси отримання та збереження енергії.

Розглядаючи реальність реалізації проєкту, неможливо також проігнорувати аспект вартості та джерел фінансування енергоострову. Наприклад, витрати на побудову нового енергоострову в Данії становлять близько 7 мільярдів доларів, що є надзвичайно великою інвестицією для державного бюджету в умовах повномасштабного вторгнення. У той самий час, залучення інвесторів до створення схожого проєкту виглядає як неписане завдання через ризики повного знищення об'єкту або ж виведення з ладу на певний час внаслідок ракетних ударів.

Отже, з огляду на проаналізований національний та закордонний досвід спорудження енергоостровів та відсутність консенсусу щодо визначення зазначеного поняття, пропонуємо тлумачити енергоострів, як штучно створену інфраструктурну систему, призначену для генерації, акумуляції, трансформації та розподілу електроенергії, яка забезпечує оптимізацію процесів енергетичного балансування та підвищення ефективності використання джерел енергії.

У підсумку, спорудження енергоостровів наразі видається неефективним способом вирішення проблеми масових відключень електроенергії з огляду на значне навантаження такої ініціативи на державний бюджет, а також безпекові ризики знищення відповідних об'єктів ще на стадії будівництва. Незважаючи на це, будівництво енергоостровів на Закарпатті, як джерел «зеленої енергії», може стати актуальним в умовах післявоєнної відбудови України, коли балансування буде необхідним у зв'язку з високими показниками споживання електроенергії.

Щиро вітаю кожного із прийдешнім Новим роком та Різдвом Христовим!

Ці свята – час надії, віри та світла, які сьогодні особливо потрібні кожному з нас. 2024 рік випробувань для нашої країни, час боротьби за свободу, незалежність та наше майбутнє.

У цей нелегкий період ми демонструємо всьому світу, що є сильним і єдиним народом. Разом, підтримуючи одне одного, допомагаючи нашим захисникам і тим, хто постраждав від війни, ми довели: Україна – це про незламність, мужність і любов до рідної землі.

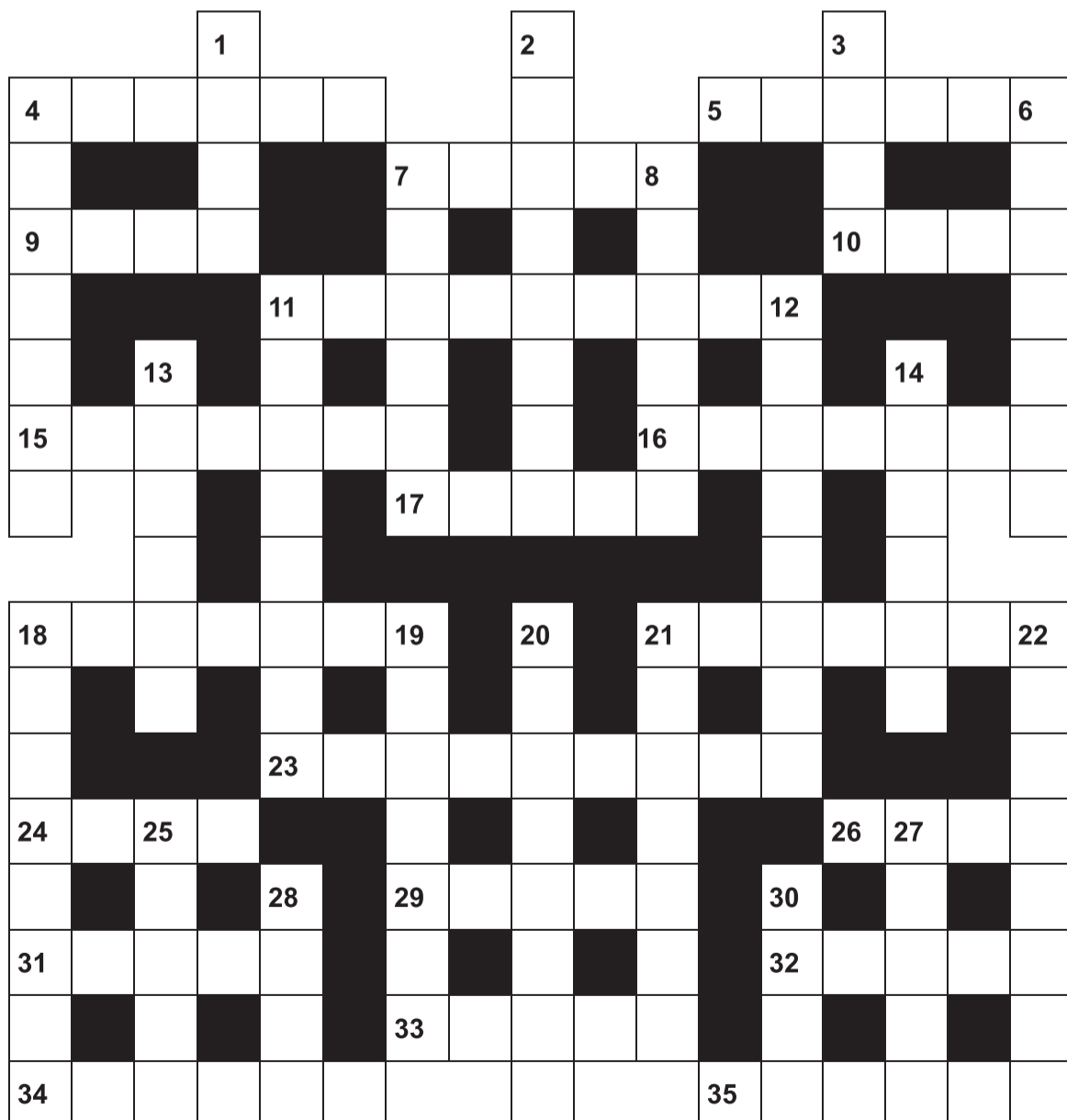
Нехай Новий рік стане роком перемоги, миру та відновлення. Бажаю, щоб у ваших домівках панував затишок і спокій, а всі ваші мрії здійснилися. Пам'ятаймо про тих, хто бореться за наше майбутнє – наших Героїв, і робімо все можливе для наближення перемоги.

З вдячністю за вашу силу, віру та підтримку нашої громади. Разом ми подолаємо всі труднощі й створимо нову, щасливу сторінку в історії нашої країни!

Зі святами, дорогі земляки!

З повагою та найкращими побажаннями, Дмитро Білецький

ПО ГОРИЗОНТАЛІ:

4. Позитивно заряджений іон. **5.** Професія Верещагіна з фільму «Біле сонце пустелі». **7.** Рот по-закарпатськи. **9.** Притока Тиси. **10.** Громадська організація, що об'єднує людей за професією чи хобі. **11.** Вологий наліт на поверхні вікна. **15.** Швейцарський гончик, прізвиськом якого названо американський автомобіль. **16.** Рідне місто Енріко Карузо. **17.** Потворний карлик зі скандинавських міфів. **18.** Батько історії. **21.** Багатий покровитель науки та мистецтва. **23.** Регіон Фінляндії, який вважається батьківщиною Санта Клауса. **24.** Мережа АЗС в Україні. **26.** Осіння... болісно кусає. **29.** Місто в Словаччині. **31.** Неповноцінний замітник оригінального товару. **32.** 15-й чемпіон світу з шахів. **33.** Святе місто для мусульман. **34.** Аркуш з запитаннями. **35.** Мандрівний поет та актор у середньовічні часи.

ПО ВЕРТИКАЛІ:

1.... ходить не одна, а з собою ще горе водить. **2.** Український письменник. **3.** Місце з'єднання будівельних матеріалів. **4.** Колега Хрюші та Степаші. **6.** Сріблясто-білий метал, твердіший за залізо. **7.** Хірургічний інструмент. **8.** Хімічний елемент, який можна перекрити. **11.** Зоологічний статус мультяшного Гени. **12.** Геометрична фігура. **13.** Богиня ранкової зорі, пов'язана з Жовтневою революцією в Росії. **14.** Суглоб, через який ламають непокірних опонентів. **18.** Наукове припущення. **19.** Власна, загально визнана географічна назва. **20.** Діяльність, спрямована на досягнення суб'єктом поставленої мети. **21.** Відрізок, який з'єднує вершину трикутника з серединою протилежної сторони. **22.** Оперна китайська принцеса, яка загадувала загадки своїм нареченим та карала їх за неправильну відповідь. **25....** сам не поїсть, а коня накормить. **27.** Нагорода за сміливість (пісенн.). **28.** Харчова рідина. **30.** Принизливе прізвисько байдужого, несвідомого прошарку суспільства.

Відповіді на кросворд попереднього номера

ПО ГОРИЗОНТАЛІ: 4. Легато. 5. Гарпія. 7. Біров. 9. Мілн. 10. Коба. 11. Портников. 15. Черемха. 16. Лангуст. 17. Спина. 18. Бульдог. 21. Короста. 23. Радикуліт. 24. Саке. 26. Гнів. 29. Нансі. 31. Рабат. 32. Кагор. 33. Ягода. 34. Канюля. 35. Евенки.

ПО ВЕРТИКАЛІ: 1. Шаян. 2. Вареники. 3. «Крик». 4. Ламанча. 6. Ямамото. 7. Баркас. 8. Вакула. 11. Помпадур. 12. Вінегрет. 13. Крісло. 14. Нудист. 18. Байстрик. 19. Гадання. 20. Макінтош. 21. Колхіда. 22. Алаверди. 25. Кобін. 27. Наган. 28. Етил. 30. Шків.

